

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО. ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

УДК 347.736

DOI: 10.32342/2709-6408-2024-1-8-6

ЮРІЙ ФЕДОРЕНКО,

*аспірант кафедри господарсько-правових дисциплін та економічної безпеки
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-1636-4156>*

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ У ВІДОКРЕМЛЕНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

У статті досліджено реалізація принципів у відокремленому провадженні. Визначено, що спори, що розглядаються у відокремленому провадженні мають свою особливу процесуальну форму. Відокремленому провадженні властиві, з одного боку, як загальні принципи права, галузеві, причому не тільки господарського, а й цивільного, адміністративного судочинства, також запропоновано виділити особливі принципи властиві саме відокремленому провадженню. Проаналізовано деякі принципи судочинства та визначено їх особливості властиві для відокремленого провадження. Відокремлене провадження, як й інші судові провадження, базується на принципі верховенства права, який застосовується з врахуванням судової практики, і в тому числі практики Європейського суду з прав людини. Визначено принцип добросовісності як унікальний принцип, який поєднує в собі правові, моральні та етичні аспекти. З одного боку, принцип добросовісності можна розглядати, як на певний стандарт поведінки учасника судового розгляду, з іншого, це внутрішнє усвідомлення особи своїх дій або бездіяльність. При здійсненні відокремленого провадження принцип добросовісності грає визначну роль з врахуванням того, що на підставі Кодексу України з процедур банкрутства господарський суд, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство (неплатоспроможність), в межах цієї справи вирішує всі майнові спори, стороною в яких є боржник. З врахуванням позиції суду в процесі відокремленого провадження визначено роль суду через принцип процесуальної активності суду. Принцип активності суду при здійсненні відокремленого провадження спровокований обов'язком суду щодо підтримання публічних інтересів з метою забезпечення стабільності економічних відносин та значимістю ухвалених судових актів для широкого кола суб'єктів. Принцип активності суду взаємодіє з принципами диспозитивності та змагальності. Принцип процесуальної активності суду спрямований на обмеження формального підходу до розгляду справи та здійснення превентивного судового контролю за процесуальними діями учасників провадження з метою задоволення вимог кредиторів, а також відновлення платоспроможності фізичної особи.

Ключові слова: банкрутство, відокремлене провадження, господарське судочинство, принципи судочинства, верховенство права, справедливість, судовий контроль.

Постановка проблеми. Інститут банкрутства має забезпечити баланс інтересів учасників процедури банкрутства. Особливістю цього інституту є те, що він може поєднувати в одній процедурі господарські, цивільні, адміністративні, трудові правовідносини з метою повного задоволення не тільки вимог кредиторів, а й державних інтересів. Слід підкреслити, що протягом розвитку відносин в процесі банкрутства межі між приватними та публічними інтересами законодавець встановлював по різному базуючись на тих принципах, які були актуальні у визначений період.

Спори, що розглядаються у відокремленому провадженні мають свою особливу процесуальну форму. Зрозуміло, що законодавець прагне до цілісного регулювання комплексу процесуальних правовідносин, об'єднаних однією підставою і умовою виникнення. Вказане підкреслює необхідність та актуальність дослідження принципів на підставі яких здійснюється відокремлене провадження.

Стан дослідження. Безпосередньо окремі питання реалізації принципів у банкрутстві свого часу були досліджені поважними вченими, серед яких: О. Беянович, А. Бутирський, І. Бутирська, А. Гушилик, Ю. Кабенюк, Л. Ніколенко, В. Погребняк, О. Подцерковний, Б. Поляков, П. Пригуза, В. Резнікова, Т. Степанова та інші вчені. Проте, незважаючи на значну кількість наукових розробок реалізації принципів в процесі банкрутства, в юридичній літературі та судовій практиці відсутні комплексні напрацювання щодо реалізації принципів у відокремленому провадженні.

Таким чином, **метою даної статті** є дослідження реалізація принципів у відокремленому провадженні та визначення їх особливостей.

Виклад основного матеріалу. Під принципами права в теорії права зазвичай розуміють загальноприйняті норми-ідеї найвищого авторитету, що слугують основними засадами правового регулювання суспільних відносин [1, с. 242–243].

В. Радзивілюк визначає принципи права банкрутства (неспроможності), як основні засади, відправні ідеї, яким притаманна універсальність, найвища імперативність та загальна значущість. Вони пронизують зміст усіх складових системи права банкрутства (неспроможності), визначають усю специфічну юрисдикційну діяльність та втілюються у суб'єктивних правах та обов'язках учасників правовідносин банкрутства (неспроможності) [3, с. 466].

Відокремленому провадженні властиві, з одного боку, як загальні принципи права, а з іншого галузеві, причому не тільки господарського, а й цивільного, адміністративного судочинства, також пропонуємо виділити особливі принципи властиві саме відокремленому провадженню.

Вважаємо за потрібне зупинитись на окремих принципах права, які знайшли своє втілення як в юридичній науці, так і в сучасній судовій доктрині Верховного Суду, та слугують меті відокремленого провадження.

Основним принципом на якому базується не тільки національне право, а й міжнародне є принцип верховенства права. Принцип верховенства права набуває самостійного значення, відмінного від традиційної теорії і практики принципу верховенства закону, коли право не ототожнюється із системою встановлених або санкціонованих державою загальнообов'язкових норм поведінки, тобто коли має місце теоретичне і практичне розрізнення права і закону, коли право розглядається як соціальний феномен, тобто коли воно розглядається як явище, безпосередньо пов'язане з такими фундаментальними категоріями, як справедливість, свобода, рівність, гуманізм [3, с. 31].

Л. Ніколенко підкреслює, що принцип верховенства права визначає розвиток пріоритету права у державі, забезпечення реалізації конституційних прав та свобод громадян, надання ефективного захисту при порушенні визначених прав та охоронюваних законом інтересів. Принцип верховенства права у господарському судочинстві спрямований на доступ зацікавлених осіб до правосуддя з метою захисту прав та охоронюваних законом інтересів, за умови дотримання справедливого розгляду справи, а також принципів правової визначеності, рівності

та виконання судового рішення [4, с. 85].

Відокремлене провадження, як й інші судові провадження, базується на принципі верховенства права, який застосовується з врахуванням судової практики, і в тому числі практики Європейського суду з прав людини.

В процесі банкрутства завжди спостерігається конфлікт, зіткнення інтересів: боржник знаходиться у кризовій ситуації, а кредитори використовують усі законні, а іноді і не зовсім законні методи для повернення своїх коштів. Процедура неспроможності (банкрутства) фізичних осіб передбачена насамперед для добросовісних осіб, що діють у межах визначених законом. Слід підкреслити, що судова практика напрацьовує інструменти, які попереджають або припиняють недобросовісні дії учасників процедури банкрутства. Принцип добросовісності унікальний принцип, який поєднує в собі правові, моральні та етичні аспекти. З одного боку, принцип добросовісності можна розглядати, як на певний стандарт поведінки учасника судового розгляду, з іншого, це внутрішнє усвідомлення особи своїх дій або бездіяльність. Законодавчо визначити принцип добросовісності неможливо з огляду на особливий моральний та етичний зміст. При розгляді справи у суді необхідно у кожному конкретному випадку індивідуально оцінювати поведінку учасників справи, керуючись не тільки нормами закону, але внутрішнім почуттям справедливості.

Стаття 43 Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України) визначає, що учасники судового процесу та їх представники повинні добросовісно користуватися процесуальними правами; зловживання процесуальними правами не допускається [5].

Судова практика визначає принцип добросовісності як принцип, який передбачає необхідність сумлінної та чесної поведінки суб'єктів при виконанні своїх юридичних обов'язків і здійсненні своїх суб'єктивних прав. У суб'єктивному значенні добросовісність розглядається як усвідомлення суб'єктом власної сумлінності та чесності при здійсненні ним прав і виконанні обов'язків. Добросовісність при реалізації прав і повноважень включає в себе неприпустимість зловживання правом, яка, виходячи із конституційних положень, означає, що здійснення прав та свобод людини не повинно порушувати права та свободи інших осіб [6].

Отже, при здійсненні відокремленого провадження принцип добросовісності грає визначну роль з врахуванням того, що на підставі Кодексу України з процедур банкрутства (далі - КУзПБ) господарський суд, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство (неплатоспроможність), в межах цієї справи вирішує всі майнові спори, стороною в яких є боржник [7].

До галузевих принципів, які застосовуються у відокремленому провадженні можна віднести: принцип рівності перед законом і судом, який в процесуальному аспекті означає рівність суб'єктивних процесуальних прав усіх учасників судового процесу незалежно від їх особистих якостей (правового статусу, майнового стану), визначення процесуального становища учасників судочинства тільки процесуальним законодавством і ніяким іншим, визначення процесуального порядку розгляду справ певною процесуальною формою. В матеріальному аспекті принцип рівності повинен розумітися таким чином, що до всіх учасників процесу матеріальний закон має застосовуватися однаково (право є застосуванням рівного масштабу до різних осіб); принцип справедливості, закріплений у статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, порушується, якщо національні суди ігнорують конкретний, доречний та важливий довід, наведений заявником (рішення ЄСПЛ у справах «Мала проти України», «Богатова проти України»); принцип змагальності сторін полягає в тому, що сторони у процесі зобов'язані в процесуальній формі довести свою правоту, за допомогою поданих ними доказів переконати суд в обґрунтованості своїх вимог чи заперечень [8].

Спираючись на окрему думку від 15.04.2021 р. по справі № 904/3325/20 до принципів права, які характерні для інституту банкрутства можна віднести процесуальний плюралізм; оптимальне дотримання приватно-правових та публічно-правових інтересів; принцип загального, пропорційного та співрозмірного до черговості задоволення вимог кредиторів; принцип єдиного правового захисту інтересів кредиторів в межах процедур банкрутства;

принцип належності та повноти дій ліквідатора під час здійснення ним ліквідаційної процедури; принцип судового контролю у процедурах банкрутства щодо повноти на належності дій учасників провадження у справі про банкрутство, що зобов'язує суд з достатньою повнотою встановити об'єктивні обставини правовідносин сторін по множинних предметах спорів, які виникають у процедурах банкрутства. Застосування судами принципів судового контролю у процедурах банкрутства щодо повноти та належності дій учасників справи про банкрутство, єдиного правового захисту інтересів кредиторів в межах процедур банкрутства та пропорційності надає суду у процедурі банкрутства правові важелі, які можуть забезпечити дотримання балансу інтересів кредиторів та боржника на кожному з етапів процедур банкрутства [9, п. 120–122], у т. ч. у відокремленому провадженні.

У ст. 6 КУзПБ закріплено принцип процесуальної економії, раніше запроваджений у практиці Верховного Суду. Забезпеченню цього принципу, як зазначено у постанові Великої Палати Верховного Суду від 07.09.2022 у справі №910/16579/20, сприяє те, що законодавством про банкрутство розширено межі щодо можливості залучення до провадження у справі різних осіб (учасників провадження) розгляду всіх спорів щодо активів боржника у межах єдиного провадження - провадження у справі про банкрутство та прискорення самого провадження у справі про банкрутство, яке часто зупинялося для розгляду спорів окремих учасників у різних провадженнях у судах різних юрисдикцій, тобто принцип концентрації спорів [10].

Досліджуючи судову практику, можна визначити, що принцип концентрації реалізується у відокремленому провадженні. Велика Палата Верховного Суду у постановках від 15.01.2020 у справі № 607/6254/15-ц, від 28.01.2020 у справі № 50/311-б висувала, що розгляд усіх майнових спорів, стороною в яких є боржник у справі про банкрутство, повинен відбуватися саме і виключно господарським судом, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство, в межах цієї справи [11; 12]. Верховний Суд у своїй постанові від 21.09.2021 у справі № 905/2030/19 (905/1159/20), зазначив, що з прийняттям КУзПБ законодавець змінив правила визначення юрисдикції таких спорів, сконцентрувавши розгляд усіх майнових та низки немайнових вимог у межах однієї судової процедури банкрутства в судах господарської юрисдикції. Це зроблено задля повного та комплексного вирішення усіх правових проблем неплатоспроможної особи (як фізичної, так і юридичної), яка може бути визнана банкрутом (ліквідована) унаслідок такої процедури, що в підсумку призведе до закриття (припинення) провадження з розгляду спорів у всіх інших юрисдикційних органах з вимогами до неї [13].

Верховний Суд у постановках від 12.01.2021 у справі № 916/97/20, від 08.02.2023 у справі № 908/3057/21 (908/213/22) вказав на те, що визначені ч. 2 ст. 7 КУзПБ спори розглядаються та вирішуються судом у відокремленому позовному провадженні за правилами ГПК України [14].

Однак, слід погодитися з Л. Грабован, що насправді перелік спорів за участю боржника, які виникають, значно ширше та різноманітніше. І справа не тільки у розмежуванні спорів як майнових і немайнових, та тих, які впливають, або можуть вплинути на майновий стан боржника та формування ліквідаційної маси банкрута, це дуже умовний критерій. Тут ми можемо говорити про майже весь перелік справ позовного провадження, визначений у ч.1 ст. 20 ГПК України щодо справ про банкрутство юридичних осіб, тому їх визначення має важливе значення, та здійснюється судом у кожній справі окремо [15].

Принцип судового контролю у відносинах неспроможності та банкрутства, введений практикою Верховного суду, визначає контроль суду за дотриманням інтересів кредиторів стосовно збереження об'єктів конкурсної маси та інтересів боржника щодо обґрунтованості грошових вимог кредиторів, а також збереження балансу інтересів сторін, у тому числі під час продажу майна банкрута з метою реалізації за найвищу ціну та відповідно до встановленої КУзПБ процедури [16].

П. Пригуза підкреслює, що принцип судового нагляду вказує на те, що держава повинна наглядати за тим, кому вона передає чуже майно для здійснення управління ним. Судовий нагляд у справі про банкрутство розпочинається з призначення розпорядника майна боржника чи ліквідатора банкрута. Перш за все він полягає у нагляді за дотриманням інтересів кредиторів

стосовно збереження об'єктів конкурсної маси, а також інтересів боржника щодо обґрунтованості грошових претензій кредиторів тощо. Суд не здійснює перманентного контролю та нагляду, але при необхідності може вимагати від арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора) звіту про стан справ. За заявою (клопотанням, скаргою) учасників провадження чи інших осіб суд може втрутитись у будь-який час для перевірки відповідності закону та інтересам справи дій не тільки арбітражного керуючого, але й дій та рішень комітету кредиторів, дій керівника боржника тощо і прийняти відповідне рішення щодо усунення порушень. Суд у справі про банкрутство повинен сам приймати рішення стосовно виду та інтенсивності нагляду з урахуванням процедури провадження, особи боржника та арбітражного керуючого, а також інших обставин справи. Усі дії ліквідатора стосовно ліквідаційної маси можуть бути перевірені з точки зору їх відповідності його обов'язкам у справі. Виходячи з цього принципу підлягають контролю та затвердженню витрати, які здійснюються за рахунок боржника та з його майна (оплата послуг, витрати арбітражного керуючого) тощо [17, с. 55].

Верховний Суд в постанові від 16.10.2018 у справі № 5/530-03, сформував позицію, відповідно до якої суд у справі про банкрутство повинен сам приймати рішення стосовно виду та інтенсивності нагляду з урахуванням процедури провадження, особи боржника та арбітражного керуючого, а також інших обставин справи. Дотримуючись принципу процесуальної економії, не варто відмовляти учаснику провадження у справі в захисті порушеного права, спонукаючи його до звернення окрім скарги що й з окремим позовом до арбітражного керуючого у порядку цивільного судочинства, якщо таке право може бути відновлене в межах провадження у справі про банкрутство [18].

З врахуванням позиції суду в процесі відокремленого провадження здається найбільш правильним визначати роль суду через принцип процесуальної активності суду. Принцип активності суду при здійсненні відокремленого провадження спровокований обов'язком суду щодо підтримання публічних інтересів з метою забезпечення стабільності економічних відносин та значимістю ухвалених судових актів для широкого кола суб'єктів. Принцип активності суду взаємодіє з принципами диспозитивності та змагальності. Отже суд при реалізації принципу активності керується необхідністю захисту прав кредиторів боржника; необхідністю припинення та попередження зловживання правом та становищем з боку учасників справи про банкрутство. Суд повинен мати право та бути самостійним щодо використання засобів процесуальної відповідальності щодо зловживання процесуальними правами. Активна роль суду більшою мірою звична для справ, які розглядаються в порядку адміністративного судочинства, тобто для справ, що виникають на підставі адміністративних та інших публічних правовідносин. Але, слід мати на увазі, що справи про банкрутство мають свою особливість, вони впливають на широке коло суб'єктів, а саме: кредиторів, боржника, працівників боржника, державні органи щодо.

Висновки. На підставі зробленого аналізу можна визначити, що в процесі відокремленого провадження знаходять свою реалізацію не тільки загально правові, галузеві принципи, властиві господарському судочинстві, інституційні принципи на яких базується інститут банкрутства, а й специфічні принципи, які реалізуються у відокремленому провадженні.

Особливу роль у відокремленому провадженні мають принципи верховенства права, справедливості, рівності перед законом і судом, змагальності, добросовісності, концентрації і судового контролю. Крім того, як окремий інституційний принцип властивий відокремленому провадженню можна виділити принцип процесуальної активності суду, який спрямований на обмеження формального підходу до розгляду справи та здійснення превентивного судового контролю за процесуальними діями учасників провадження з метою задоволення вимог кредиторів, а також відновлення платоспроможності фізичної особи.

Список використаних джерел

1. Скакун О.Ф. Теорія права і держави: підручник. Київ: Алерта, 2017. 524 с.
2. Щербина В.С. Актуальні проблеми господарського права: навч. посіб. Київ: Юрінком

Інтер, 2013. 528 с.

3. Козюбра М.І. Права людини й верховенство права. *Право України*. 2012. № 1-2. С. 30-63.

4. Ніколенко Л.М. Визначення принципу верховенства права в господарському судочинстві. *Правовий часопис Донбасу*. 2022. № 1 (78). С.82-86.

5. Господарський процесуальний кодекс України Закон України від 06 листопада 1991 р. № 1798-XII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12/ed20200523#Text>

6. Постанова Верховного Суду від 08 травня 2018 у справі № 910/1873/17. *Zakononline*. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/74221169>

7. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018. № 2597-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 19. Ст. 74.

8. Дерлюк В. Огляд правових позицій Верховного суду у складі колегій суддів Касаційного господарського суду за вересень 2020 року. *HSA*. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/oglyad-pravovyh-pozytsij-verhovnogo-sudu-u-skladi-kolegij-suddiv-kasatsijnogo-gospodarskogo-sudu-za-veresen-2020-roku>

9. Окрема думка судді КГС ВС Банасько О.О. від 15.04.2021 у справі № 904/3325/21. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97770839>

10. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 07.09.2022 у справі №910/16579/20. *Iplex*. URL: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=107140913&red=100003bb1236c06a7186f32a8609f5d0799510&d=5>

11. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 15.01.2020 у справі № 607/6254/15-ц. *Zakononline*. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/87115553>

12. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 28.01.2020 у справі № 50/311-б. *Zakononline*. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/87857857>

13. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 21.09.2021 у справі № 905/2030/19 (905/1159/20). *Verdictum*. URL: https://verdictum.ligazakon.net/document/100359355?utm_source=biz.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=bizpress05

14. Васьковський О. Справи про банкрутство: важливі правові позиції Верховного Суду. *Верховний Суд*. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/zmi/1411263/>

15. Грабован Л.І. Деякі аспекти застосування принципу концентрації розгляду в межах справ про банкрутство всіх спорів, стороною в яких є боржник. *Верховний Суд*. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Do_povid_Grabovan.pdf

16. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 21.12.2022 у справі №914/2350/18 (914/608/20). *Verdictum*. URL: https://verdictum.ligazakon.net/document/108336270?utm_source=jurliga.ligazakon.ua&utm_medium=news&utm_content=jl03

IMPLEMENTATION OF PRINCIPLES IN SEPARATE PROCEEDINGS

Yurii S. Fedorenko, graduate student of the department of economic law discipline and economic security Donetsk State University of Internal Affairs (Ukraine).

E-mail: nln2006@ukr.net

DOI: 10.32342/2709-6408-2024-1-8-6

Key words: *bankruptcy, separate proceedings, economic proceedings, principles of judicial proceedings, rule of law, justice, judicial control.*

The article examines the implementation of the principles in separate proceedings. It was determined that disputes considered in separate proceedings have their own special procedural form. On the one hand, separate proceedings are characterized by general principles of law, branch, and not

only economic, but also civil, administrative proceedings, it is also proposed to highlight special principles specific to separate proceedings. Some principles of judicial proceedings are analyzed and their features specific to separate proceedings are determined. Separate proceedings, like other court proceedings, are based on the principle of the rule of law, which is applied taking into account judicial practice, including the practice of the European Court of Human Rights. The principle of good faith is defined as a unique principle that combines legal, moral and ethical aspects. On the one hand, the principle of good faith can be considered as a certain standard of behaviour of a participant in court proceedings, on the other hand, it is the person's internal awareness of his actions or inaction. When conducting separate proceedings, the principle of good faith plays a significant role, taking into account the fact that, based on the Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures, the economic court, in whose proceedings a bankruptcy (insolvency) case is pending, resolves all property disputes in which the debtor is a party within the scope of this case. Taking into account the position of the court in the process of separate proceedings, the role of the court is determined through the principle of procedural activity of the court. The principle of the court's activity during separate proceedings is provoked by the court's duty to maintain public interests in order to ensure the stability of economic relations and the significance of the adopted judicial acts for a wide range of subjects. The principle of court activity interacts with the principles of dispositiveness and competition. The principle of procedural activity of the court is aimed at limiting the formal approach to the consideration of the case and exercising preventive judicial control over the procedural actions of the participants in the proceedings in order to satisfy the demands of creditors, as well as to restore the solvency of an individual.

References

1. Skakun, O.F. (2017). *Teoriia prava i derzhavy* [Theory of law and the state]. Kyiv, Alerta Publ., 524 p.
2. Scherbyny, V.S. (2013). *Aktualni problemy hospodarskoho prava* [Actual problems of economic law]. Kyiv, Yurinkom Inter Publ., 528 p.
3. Koziubra, M.I. (2012). *Prava liudyny j verkhovenstvo prava* [Human rights and the rule of law]. *Pravo Ukrainy* [Law of Ukraine], no.1-2, pp. 30-63.
4. Nikolenko L.M. (2022). *Vyznachennia pryntsyphu verkhovnstva prava v hospodarskomu sudochynstvi* [Determination of the principle of the rule of law in economic proceedings]. *Pravovij chasopys Donbasu* [Legal journal of Donbass], no. 1 (78), pp .82-86.
5. The Verkhovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine “Economic Procedural Code of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12/ed20200523#Text> (Accessed 18 August 2024).
6. *Postanova Verkhovnoho Sudu* [Resolution of the Supreme Court] (2018) Case no. 910/1873/17. *Zakononline*. Available at: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/74221169> (Accessed 18 August 2024).
7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2018), The Law of Ukraine “Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures”, *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, vol. 19, art. 74.
8. Derliuk, V. (2020). *Ohliad pravovykh pozytsii Verkhovnoho sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho hospodarskoho sudu za veresen 2020 roku* [Review of the legal positions of the Supreme Court as part of the panels of judges of the Economic Court of Cassation for September]. *HSA*. Available at: <https://www.hsa.org.ua/blog/oglyad-pravovykh-pozytsij-verhovnogo-sudu-u-skladi-kolegij-suddiv-kasatsijnogo-gospodarskogo-sudu-za-veresen-2020-roku> (Accessed 18 August 2024).
9. *Okrema dumka suddi KHS VS Banasko O.O.* (2021) u spravi № 904/3325/21 [Dissenting opinion of the judge of the KGS VS Banasko O.O. Case no. 904/3325/21]. *Yedynyj derzhavnyj reiestr sudovykh rishen* [Unified state register of court decisions]. Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97770839> (Accessed 18 August 2024).
10. *Postanova Velykoi Palaty Verkhovnoho Sudu vid 07.09.2022 u spravi №910/16579/20* [Resolution of the Grand Chamber of the Supreme Court. Case no. №910/16579/20]. *Iplex*. Available

at: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=107140913&red=100003bb1236c06a7186f32a8609f5d0799510&d=5> (Accessed 18 August 2024).

11. *Postanova Velykoi Palaty Verkhovnoho Sudu vid 15.01.2020 u spravi № 607/6254/15-ts.* [Resolution of the Grand Chamber of the Supreme Court. Case no. 607/6254/15-ts.] *Zakononline*. Available at: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/87115553> (Accessed 18 August 2024).

12. *Postanova Velykoi Palaty Verkhovnoho Sudu vid 28.01.2020 u spravi № 50/311-b* [Resolution of the Grand Chamber of the Supreme Court. Case no. 50/311-b.] *Zakononline*. Available at: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/87857857> (Accessed 18 August 2024).

13. *Postanova Velykoi Palaty Verkhovnoho Sudu vid 21.09.2021 u spravi № 905/2030/19 (905/1159/20).* [Resolution of the Grand Chamber of the Supreme Court. Case no. 905/2030/19 (905/1159/20)]. *Verdictum*. Available at: https://verdictum.ligazakon.net/document/100359355?utm_source=biz.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=bizpress05 (Accessed 18 August 2024).

14. Vaskovskyi, O. *Spravy pro bankrutstvo: vazhlyvi pravovi pozytsii Verkhovnoho Sudu* [Bankruptcy Cases: Important Supreme Court Legal Positions]. *Verkhovnyj Sud* [Supreme Court]. Available at: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/zmi/1411263/> (Accessed 18 August 2024).

15. Hrabovan, L.I. *Deiaki aspekty zastosuvannia pryntsypu kontsentratsii rozghliadu v mezhakh sprav pro bankrutstvo vsikh sporiv, storonoiu v iakykh ie borzhnyk* [Some aspects of the application of the principle of concentration of consideration within bankruptcy cases of all disputes in which the debtor is a party]. *Verkhovnyj Sud* [Supreme Court]. Available at: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Dopovid_Grabovan.pdf (Accessed 18 August 2024).

16. *Postanova Velykoi Palaty Verkhovnoho Sudu vid 21.12.2022 u spravi №914/2350/18 (914/608/20)* [Resolution of the Grand Chamber of the Supreme Court. Case no. 914/2350/18 (914/608/20)] *Verdictum*. Available at: https://verdictum.ligazakon.net/document/108336270?utm_source=jurliga.ligazakon.ua&utm_medium=news&utm_content=jl03 (Accessed 18 August 2024).

Одержано 20.06.2024.